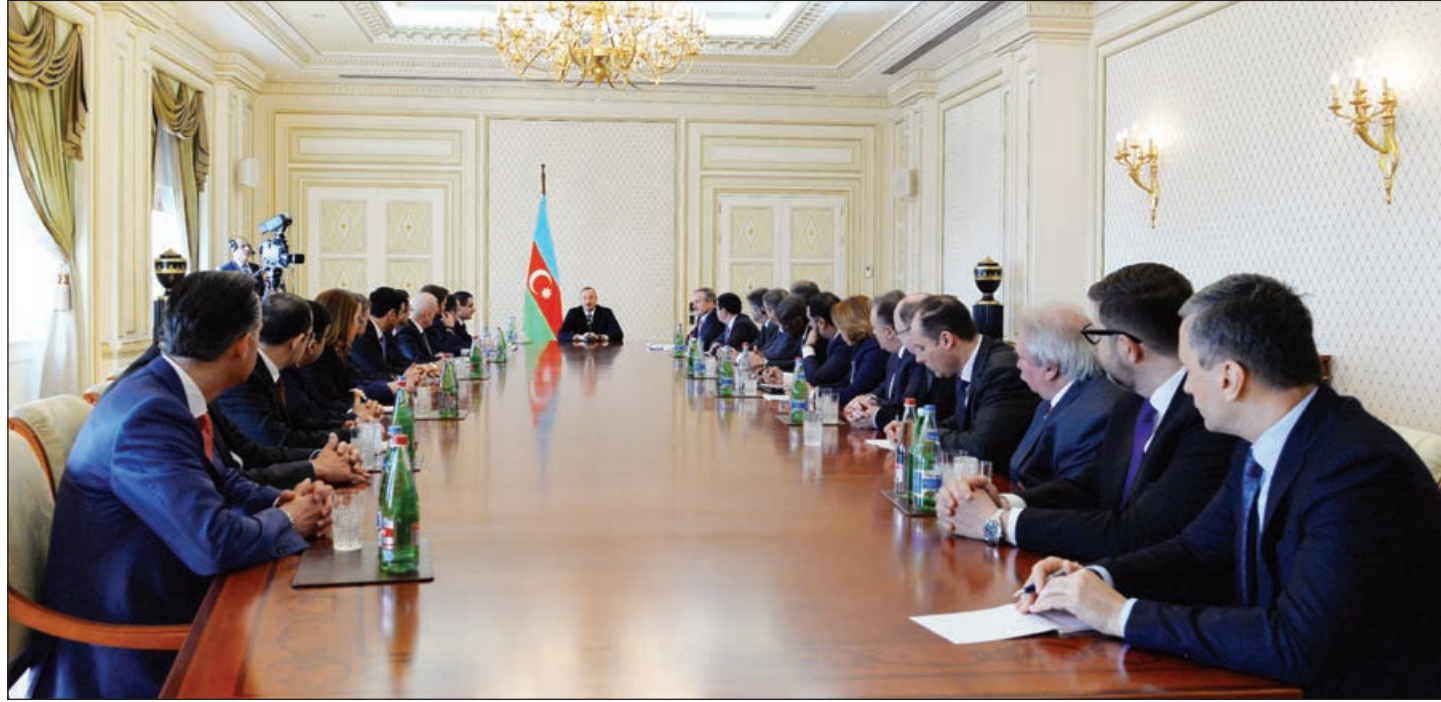

Prezident İlham Əliyev Azərbaycandakı Amerika Ticarət Palatasının nümayəndə heyətini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev aprelin 12-də Azərbaycandakı Amerika Ticarət Palatasının nümayəndə heyətini qəbul edib. Dövlət başçısı qəbulda giriş nitqi söyləyib.

Prezident İlham Əliyevin giriş nitqi

- Amerika Ticarət Palatasının nümayəndələri ilə görüşməkdən çox məmnunam. Bilirəm ki, Palataya daxil olan şirkətlər və üzvlər uzun illərdir Azərbaycanda işləyirlər, ölkəmizin müsbət istiqamətdə iqtisadi inkişafına böyük töhfə verirlər. Əvvəlcə, mən bu cür mühüm töhfələrinə və uzunmüddətli tərəfdaşlığına görə şirkətlərə minnətdarlığımı bildirmək istəyirəm.

Mənə verilən məlumata görə, Palata 20 il öncə təsis edilib. Bu, məhz Azərbaycanın sürətli iqtisadi inkişafının başladığı dövrə təsadüf edir. Çünki həmin vaxtdan əvvəl, vəziyyət çox mürəkkəb idi. Ciddi iqtisadi çətinliklər, iqtisadi tənəzzül, durğunluq müşahidə olunurdu. 1996-cı il iqtisadiyyatımızın inkişafa başladığı oldu və bu artım 20 ildir ki, davam edir.

Bilirəm ki, nəinki Amerika şirkətləri, o cümlədən yerli şirkətlər və digər ölkələrin şirkətləri Palatanın üzvləridir. Lakin, əlbəttə ki, Palata məhz ABŞ şirkətləri tərəfindən təsis edilib. Buna görə, o, Amerika Ticarət Palatası adlanır.

Bildiyiniz kimi, bu yaxınlarda mənim Birləşmiş Ştatlara olduqca uğurlu səfərim baş tutub. Mən Nüvə Təhlükəsizliyi Sammitində iştirak etdim və eyni zamanda, ABŞ-in siyasi rəhbərliyi, vitse-Prezidenti, dövlət katibi ilə görüşürəm. Biz ikitərəfli gündəliyimizə aid mühüm məsələləri, siyasi, təhlükəsizlik, enerji təhlükəsizliyi və iqtisadi əməkdaşlığı müzakirə etdik. İqtisadi əməkdaşlığımızı əsasən ticarət naziri ilə görüşüm zamanı müzakirə olundu. Əslində, biz sizin də Azərbaycanda fəaliyyətinizi müzakirə etdik və razılığa gəldik ki, ölkələrimiz arasında iqtisadi iş birliyi respublikamızın, regionumuzun inkişafına, ABŞ-in Azərbaycandakı maraqlarına və ölkəni inkişaf etdirmək, Azərbaycanda davamlı inkişafı yaratmaq planlarına uyğun olan eyni ölçüyə malik olmalıdır.

Siz ölkəmizdə uzun illərdir ki, çalışırsınız. Reallığı, vəziyyəti və nailiyyətləri bilirsiniz. Ona görə də bu barədə çox danışmaq istəməzdim. Planlarımız haqqında bir neçə söz söyləşəm daha yaxşı olar. Bu planlarımız ictimaiyyətə, həmçinin biznes dairələrinə yaxşı məlumdur. Çünki bildiyiniz kimi, mən Azərbaycanın işgüzar dairələri ilə tez-tez görüşlər keçirirəm. İldə bir dəfə geniş konfransımız olur. Həmin tədbirdə il ərzində əldə

olunmuş nailiyyətlər, o cümlədən rayonların inkişafı müzakirə edilir, bütün mühüm məsələlər nəzərdən keçirilir. Həmçinin Nazirlər Kabinetinin toplantılarında görülmüş işlərə, nailiyyətlərə, çatışmazlıqlara və gələcək rüb üçün planlara nəzər salırıq.

Bu səbəbdən, indi söyləyəcəyim bəlkə də sizin üçün sirr deyil. Lakin hesab edirəm ki, sizin özünüz bunu birbaşa eşitsəniz daha yaxşı olar. Bu gün dünyadakı iqtisadi vəziyyəti və regiondakı siyasi durumu nəzərə alsaq aydın olur ki, heç bir ölkə uzun perspektivdə yalnız öz resurslarına əsaslanıb bilməz. Müxtəlif ölkələrdə fərqli resurslar var. Keçmiş sovet məkanındakı ölkələrə gəldikdə, onlar əsasən resurslara əsaslanır. Bəzi hallarda, söhbət neft və qazdan, digər hallarda başqa resurslardan gedir. Lakin ola bilər ki, başlanğıcda bu, təbii hal idi, çünki həmin vaxt biz iqtisadiyyatı dəyişməli, ilkin kapitalı yaratmalı və əsas iqtisadiyyatlara hansı şəkildə inteqrasiya haqqında düşünməli idik.

Hazırda həmin dövr artıq sona çatıb. Bu, əsasən neft qiymətlərinin sürətlə, üç-dörd dəfə aşağı düşməsi ilə bağlıdır. Bu, bir növ signal oldu ki, biz islahatlar sahəsində daha çox işlər görməliyik. Əgər inkişaf etmiş ölkələrin təcrübəsinə nəzər salsaq görərik ki, onların təxminən hamısı neft və qazla zəngin olmayan ölkələrdir. Lakin innovasiya, biznes mühiti, texnologiya - bunlar inkişafa səbəb oldu və bu gün dünyada iqtisadiyyatın aparıcı qüvvəsidir. Bunun qarşımızda yaxşı nümunələri var və biz olduqca dərin, ciddi islahatlara sadıq.

Bizim üçün bir nömrəli məsələ neft və qazdan asılılığı azaltmaqdır. Baxmayaraq, neft və qaz iqtisadiyyatımız, region, enerji təhlükəsizliyi üçün mühüm rolunu davam etdirəcək. Bildiyiniz kimi, Azərbaycan tərəfdaşlarımızın enerji təhlükəsizliyində çox önəmli rol oynayır. Neft və qaz sahəsinə yatırılan sərmayələr ölkəmizin, eləcə də digər ölkələrin gələcəyinə yönələn sərmayələrdir. Lakin iqtisadiyyatımız üçün bu, artıq prioritet deyil. Mən Nazirlər Kabinetinə nefti yaddan çıxarmağı tövsiyə etmişəm. Həsilat, nəql etmək, geniş həcmdə qaz hasilatına başlamaq yalnız Neft Fondumuzda daha çox vəsaitlərin toplanması üçün zəruridir. Ümid edirəm ki, vaxt gələcək biz Neft Fondundan büt-

cəyə vəsaitlərin köçürülməsini kəskin şəkildə azaldacağıq. Bu köçürmələr hazırda baş verir və bu, neftin qiymətləri ilə bağlıdır. Lakin hesab edirəm ki, bu vəziyyət də iqtisadiyyatımızı şaxələndirmək üçün yaxşı fürsətdir. Bir nömrəli vəzifə neftdən, qazdan asılılığı azaltmaq və şaxələndirməkdir. Biz bunun üzərində çalışırıq və son on ildən artıq dövrdə bir milyondan çox daimi iş yeri açmağa, regional infrastrukturun, xidmətlərin inkişafına müvəffəq olduq.

Həmçinin sənaye potensialı yaradılmışdır. Lakin bu, kifayət deyil, çünki bizə iqtisadiyyatımızın qeyri-neft sektorunda daha sürətli artım lazımdır. Bu səbəbdən, şaxələndirmə bir nömrəli məsələdir. Bununla yanaşı, yeni iş yerləri açılmalıdır. Çünki Azərbaycanın müsbət demografik vəziyyəti ilə əlaqədar, biz hər il minlərlə, hətta on minlərlə iş yeri yaratmalıyıq, belə ki, əhali iş yerlərinin açılmasına nisbətə daha sürətlə artar. Əhali artımı isə birmənalı olaraq, iqtisadi inkişafı ilə bağlıdır. Əgər siz əhali artımının dinamikasına baxsanız, görərsiniz ki, o, Azərbaycanın iqtisadi vəziyyətinə tam uyğundur. Əlbəttə ki, gələcəkdə daha sürətli iqtisadi inkişafı planlaşdırırıq. Bu səbəbdən, iş yerlərinin açılması da təhsil islahatları ilə əlaqələndirilməlidir. Çünki hökumətin daha çox iqtisadi fəaliyyəti planlaşdırdığı sahələrdə bizə mütəxəssislər lazım olacaq. Bu vaxta qədər bizdə həmin əlaqələndirmə olmayıb. Bu səbəbdən mütəxəssislər lazımlıdır. Əgər biz bütün istehlak sahələri üzrə özümüzü 100 faiz təmin etsəydik, devalvasiyanın mənfisi təsiri daha az olardı. Lakin, bu, eyni zamanda, daha rəqabətçi olan yerli istehsalatı stimullaşdırmaq üçün fürsətdir.

İxrac təmayüllü istehsal hazırda əsas prioritetlərdən biridir. Bu, əvvəlcə prioritet deyildi, çünki açıq desək, neftdən əldə edilən nağd vəsaitlə-

rin həcmi bütçə profisitini və gözəçarpan valyuta ehtiyatlarını təmin etmək üçün kifayət idi. Hazırda neftin qiyməti aşağı düşdükdən sonra biz onu digər ixrac təmayüllü məhsullarla kompensasiya etməliyik. Bunu etmək üçün biz düzgün marketing, fəal diplomatiya aparmalıyıq. Beynəlxalq bazarlara yeni məhsullarla daxil olmaq asan deyil. Xüsusən də indiki dövrdə, cari geosiyasi vəziyyətdə. Bu halda ənənəvi istehsalçılar ənənəvi bazarlara daxil olmaqda çətinlik çəkirlər.

Bir sözlə, biz xarici bazarlara nəyi təqdim edə bilərik? Söhbət əsasən asan satıla bilən məhsullardan gedir. Bu səbəbdən iqtisadiyyatın həmin sektorlarına diqqətin yönəldilməsi, xüsusən də infrastruktur sahəsinə diqqət hazırda bir nömrəli məsələ olmalıdır. Biz ixracın stimullaşdırılması, sahibkarlıq mühitinin yaxşılaşdırılması istiqamətində ciddi addımlar atmışıq. Odur ki, ixraca yönəlmiş iqtisadiyyatı yaratmaq üçün sahədə hansı işlərin görülməsini sizdən eşitsək yaxşı olar. Biznes mühitinin yaxşılaşdırılması, əlbəttə ki, əsas prioritetlərdən biridir. Sərmayə mühitinin də təkmilləşdirilməsi bu məqsədlə bağlıdır. Enerji sektorunda çox münbit investisiya mühiti var, çünki bütün pay bölgüsü sazişləri parlament tərəfindən təsdiqlənir və qanun formasını alır. Lakin, əlbəttə, biz eyni vəziyyəti iqtisadiyyatımızın bütün digər sektorlarında da təmin etməliyik ki, investorlar sərmayələrinin qorunmasına tam əmin olsunlar, şərtlərin dəyişdirilməsi, müdaxilələr olmasın. Proqnozlaşdırılan investisiya mühiti mövcud olmalıdır. Biz yalnız bu halda hazırkı şəraitlər əsasında investisiyaları cəlb edə bilərik. Bu, bizə lazımdır. Lakin bunu etmək üçün, - siz daha yaxşı bilirsiniz, - müvafiq şəraitlər olmalıdır. Qanunverici əsaslar, qanunun aliliyi, sərmayələrin qorunması, bürokratik maneələrin, istər yerli, istərsə də xarici şirkətlərin fəaliyyətinə hər hansı qeyri-qanuni müdaxilələrin aradan qaldırılması vacibdir. Fikrimcə, xarici şirkətlər daha yaxşı şəraitdədirlər, çünki bəzən qeyri-qanuni müdaxilə olan halda, onlar birbaşa və ya hökumətləri vasitəsilə məlumat verə bilir və həmin məsələlər öz həllini tapır.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanadakı Amerika Ticarət Palatasının nümayəndə heyətini qəbul edib

Əvvəl1-ci sah.

Lakin bəzən yerli şirkətlər ümidisiz, köməksiz qalır. Bu, davamlı iqtisadi inkişafa ən böyük maneələrdən biridir. Bir sözlə, biz islahatlara, yaxşı idarəçiliyə, biznes üçün daha çox imkanların yaradılmasına, o cümlədən investisiya mühiti-nə, ixrac potensialının stimullaşdırılmasına və sərmayələrin cəlb edilməsinə olduqca bağlı-yıq. Görüləcək iş çoxdur. Fikrimcə, biz məqsədlərimizə nail olacağıq. Eyni zamanda, iqtisadiyyatın ələ sektorları var ki, bizim üçün prioritet təşkil edir. Əlbəttə, investisiyaların həmin sektorlara cəlb edilməsi yaxşı olar. Onlardan biri əlavə potensialı, o cümlədən ixrac məhsullarını yarada biləcək kənd təsərrüfatıdır. O, həmçinin məşğulluq məsələlərində yardım edə bilər, çünki əhali-nin, demək olar ki, yarısı kənd yerlərində yaşayır. Biz kənd yerlərində artıq müvafiq infrastrukturu yaratmışıq. Qaz, elektrik enerjisi və su ilə təchiz-atı təmin etmişik. Yollar çəkmişik. Bütün bu layihələr ya tam realaşib, yaxud da başa çatmaq üzəridir.

Həmçinin yüksək texnologiyalar sektoru bizim üçün prioritetdir. Bu sahədə də Azərbaycan və ABŞ şirkətləri arasında yaxşı əməkdaşlıq var. Kənd təsərrüfatı sahəsində, həmçinin sizin texnologiyadan istifadə edərək biz eyni torpaq sahəsində daha çox məhsul becərə bilərik.

Turizmə gəldikdə, biz bu sahəyə fəal cəhdə sərmayelə yatırırıq. Hazırda əlavə addımlar atılır ki, xarici turistlər Azərbaycana daha asan səfər etsinlər. Xüsusən coğrafi mövqeyi, xalqımızın qonaqpərvərliyini, təhlükəsizliyini, dostluq mühitini və iştir Bakıda, istər-sə də rayonlarda artıq mövcdü infrastrukturu, o cümlədən müxtəlif iqlim şəraitlərini nəzərə alsaq, turistləri daha çox cəlb edə bilərik. Əfsuslar olsun ki, hazırkı vəziyyət bizə qane etmir. Biz turizm sənayesini yaratmalıyıq. Bu, bizdə yoxdur. Turizmim, əgər belə demək olarsa, əlavə həcmi-ni təmin etmək üçün müəyyən addımlar atılıb, lakin turizm sənayəsi mövcdü deyil. Bu bunu etməliyək. Hazırda dün-yada tanınan hotellər ölkəmizdə var. Fikrimcə, şirkətlər bu işdə bizə yardım edə bilərlər.

Əlbəttə, əvvəldə qeyd etdiyim kimi, məşğulluq hər zaman gündəliyimizdə olacaq. Bu sahədə heç vaxt işimizli bitirmiş kimi hesab etmirik. Bu səbəbdən iqtisadiyyatın sənaye sektorlarını, ağır sənayeyin, toxuculuq sənayesinin yaradılması da resurslarımızla bağlıdır. Böyük demir filizi ehtiyatlarını nəzərə alsaq, polad-eritmə sənayesinin böyük potensialı var. Pambığın yetişdirilməsi üçün müvafiq olan iqlim şəraitini nəzərə alsaq, toxuculuq sənayesinin imkanları da mövcdüdur və sair.

Bu haqda çox danışıq bilərəm və bütün vaxtımızı şəhrlər üçün istifadə etmək istəməzdim. Lakin sizə planlaşdırdığımız işlər barədə məlumat vermək istədim və neyin edilməsi ilə əlaqədar fikir söyləyə bilərsiniz. Daha fəal sərmayələr, yerli və xarici şirkətlərin fəaliyyəti üçün maneələr nədən ibarətdir? Fikrinizə, hökumət çalışdığımız vəziyyəti yaratmaq üçün hansı əlavə işləri görməlidir? Bunları nəzərə alaraq, sizi çıxış etməyə dəvət edirəm. Diqqətinizə görə sağ olun.

* * *

Amerika Birləşmiş Ştatlarının Azərbaycandakı səfiri **Robert SEKUTA** çıxış edərək dedi:

- Çox sağ olun, cənab Prezident. Amerika Ticarət Palatasının nümayəndələrinə söz vermədən əvvəl, icazənizlə, bir neçə açılış qeydi etmək istərdim. Vaşinqtondakı müzakirələrinizi bizimlə paylaşdığınız üçün Sizə təşəkkürümü bildirirəm. Sizin də qeyd etdiyiniz kimi, bu görüşlər çox müsbət olmuşdur. Mənim hökumətim də Sizin kimi düzgün, məsuliyyət vəziyyəti yaratmaq üçün hansı əlavə işləri görməlidir? Bunları nəzərə alaraq, sizi çıxış etməyə dəvət edirəm. Diqqətinizə görə sağ olun.

Cənab Prezident, Sizin burada söylədikləriniz mənim üçün və eləcə də vəziyyətin aydınlaşdırılmasında çox fay-

dalıdır. Amerika Ticarət Palatasının nümayəndələrinə söz vermədən əvvəl bir neçə məsələni qeyd etmək istəyirəm. Bizim prezidentlərimiz - Prezident Obama, Prezident Corc Buş, Prezident Klinton, Prezident Reyqan uzun illərdir ki, belə bir biznes icmaları ilə dialoq aparırlar. Bəzi hallarda ümumi məsələlər, digər hallarda isə biznes icmasının qarşılaşdığı xüsusi problemlər müzakirə olunur.

Cənab Prezident, öz mövqeyinizi ifadə etdiyiniz və prioritet sahələri qeyd etdiyiniz üçün Sizə təşəkkürümü bildirirəm. Əlbəttə ki, energetika sektoru hər iki tərəf üçün və ümumiyyətlə, dünya miqyasında vacib sahədir. ABŞ şirkətləri Azərbaycanda təkcə istehsalat sahəsində yox, həmçinin xidmət və digər sahələrdə daha güclü rolə yiyələnəcək üçün başqa ölkələrdəki şirkətlərlə işləyirlər. Hesab edirəm ki, kənd təsərrüfatı, yüksək texnologiyalar və turizm sahələrində, habelə Sizin qeyd etdiyiniz yeni sahələrən inkişafında biz Sizə yardımçı ola bilərik.

Bizim çoxlu diqqət yetirdiyimiz və ABŞ Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin missiyası ilə işləməyə çalışdığımız sahə. Yəqin ki, bilirsiniz, 1992-ci ildən bəri ABŞ Azərbaycana müxtəlif xetlərlə 1,2 milyard dolların çox yardım etmişdir. Beləliklə, bizim diqqət yetirdiyimiz sahələrdən biri də səhıbkarlıqın və kənd təsərrüfatının inkişafıdır. Biz bu işin davam etdirilməsini səbirsizliklə gözləyirik. Hesab edirəm, bizim aşkar etdiyimiz əsas məsələ odur ki, özəl sektor bəzən bizə harada daha yaxşı fəaliyyət göstərdiyimiz, hansı sahələre işə daha çox diqqət yetirilməsinə zərurət yarandığını yaxşı əks etdirir.

Bununla da, cənab Prezident, sözü Ticarət Palatasının nümayəndələrinə vermək istəyirəm. Yəne də bu görüş üçün açıq olduqunuz və bu məsələlərə diqqət yetirdiyiniz üçün Sizə bir daha "çox sağ olun" demək istəyirəm. Vurğulamaq istəyirəm ki, Amerika tərəfindən biz Azərbaycanın güclü, çiçəklənən və sabit ölkə olmasına kömək etmək istəyirik. Hesab edirəm ki, bu, bizim, Sizin və bütün Azərbaycanın istəyidir.

* * *
“Ernst and Young” şirkətinin nümayəndəsi **İlqar VƏLİYEV** dedi:

- Zati-aliləri cənab Prezident!

Mənim adım İlqar Vəliyevdir. Mən Amerika Ticarət Palatasının Azərbaycandakı prezidentiyəm və “Ernst and Young” şirkətinin ölkə üzrə meneceriyəm.

Cənab Prezident, Amerika Ticarət Palatasının üzvlərini kömsəyi ilə bu gün bizimlə görüşdüyünüzü və bizə Azərbaycanın biznes iqliminin gələcək inkişafı ilə bağlı Sizinlə bəzi fikirlərimizi bölüşmək imkanı yaratdığınızı üçün mən Sizə dərin minnətdarlığımı bildirmək istəyirəm. Amerika Ticarət Palatası müxtəlif coğrafi məkanlar arasında yerləşən geniş diapazonlu şirkətləri təmsil etdiyi üçün biz Azərbaycanda biznes icmasının hissi duyuruq.

Cənab Prezident, Sizin də doğru qeyd etdiyiniz kimi, son vaxtlar dünya miqyasında baş verən iqtisadi proseslər bəzən bizim nəzarətimizdən kənar olur. Neftin qiymətinin kəskin düşməsi, bir çox maliyyə bazarlarındakı maliyyə çətinliyi və siyasi sabitsizlik, əlbəttə ki, dünya iqtisadiyyatına inteqrasiya olunmuş Azərbaycana da öz təsirlərini göstərib. Amerika Ticarət Palatasının üzvləri kimi, biz çətin vaxtları dərk edirik, lakin, eyni zamanda, biz kompleks və ciddi iqtisadi islahatları həyata keçirmək, iqtisadiyyatı şaxələndirmək və qeyri-neft sektorunu inkişaf etdirmək üçün Azərbaycanı və onun rəhbərliyinin indiki vəziyyətdə düzgün yolu tapmaq üçün çalışdığını görməyə çox şadiq. Biz bu işləri yüksək qiymətləndiririk və dəstəkləyirik.

Cənab Prezident, Amerika Ticarət Palatasının biznes icması həmişə Sizi dəstəkləyənlər arasında ön sırada olub. Biz hazırda icra olunan iqtisadi islahatları alqışlayırıq və iqtisadiyyatın özəlləşdirilməsi, gömrük rejiminin sadə-

ləşdirilməsi, ən yaxşı beynəlxalq təcrübələrin təşviqi, şəffaflığa daha çox diqqətin yerləməsi, maliyyə hesabətli-lığı, korupsiya ilə mübarizə və əlbəttə ki, müsbət nəticə verəcək bir çox digər yaxşı təşəbbüslər üzrə tədbirlərin həyata keçirilməsini görmək bizim üçün çox sevindiricidir. Biz hamımız Azərbaycanı sevirik. Ümid edirik ki, şübhəsiz, bu tədbirlər nəticədə Azərbaycanın uğuruna öz təsirini göstərəcək.

Cənab Prezident, Amerika Ticarət Palatasının biznes icması bizə və bu icmaya davamlı dəstək göstərdiyinizə görə Sizə çox minnətdardır. Sizin birbaşa müdaxilənizdən sonra həтта bəzi mübahisəli məsələlərin öz həllini tapmasına dair misal- ları götürmək olar və biznes icması bunu çox yüksək dəyərləndirir. Həтта böyük məmnuniyyətlə qeyd etmək istəyirəm ki, biz iqtisadi islahatlar üzrə köməkçi ilə çox yaxından işləyirik. Bu sahədə əməkdaşlıq bizi çox qanə edir və bu əməkdaşlıq davam etməkdədir. Biz, həmçinin Azərbaycanın orta və uzunmüddətli inkişafı üzrə yol xəritəsini yaradılması təşəbbüsünü alqışlayırıq. Bu, çox sevindirici haldır və biz, çox şübhələnirik ki, Amerika Ticarət Palatası bu yol xəritəsinin yaradılması üzrə işçi qrupunun fəaliyyətini nə bacarırlar, bilirlər və ən yaxşısı beynəlxalq təcrübəsi ilə töhfə vermək öhdəliyini üzərinə götürür.

Amerika Ticarət Palatasının həyata keçirdiyi vacib təşəbbüslərdən biri də “Ağ Kİtab” adlanan sənədin hazırlanmasıdır. Bu sənəddə biz Azərbaycanı biznes mühitinin yaxşılaşdırılması üzrə biznes icmasının tövsiyələrini vurğulayırıq. Hesab edirik ki, ölkədə həyata keçirilən iqtisadi islahatları nəzərə alaraq bu ərəfədə bu sənəd çox böyük önəm daşıyacaq. Beləliklə, hazırda biz bu sənəd üzərində işləyirik. Biz bu sənədin hazırlanması üçün çox geniş auditoriyanı, geniş ekspertlər qrupunu cəlb edirik. Bu sənəd hazır olan kimi onu Sizə şəxsən təqdim etmək imkanına görə Sizə çox minnətdar olarıq.

Cənab Prezident, bu gün mənim qısa qeydlərimdən sonra Amerika Ticarət Palatasının üzüvü olan həmkarlarım biznes mühitinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı Sizinlə bəzi fikir və təkliflərimizi paylaşacaq- lar. Əlbəttə, bütünlü təklifləri bir görüşə sığışdırmaq çox çətindir. Lakin bizim güclü ilham mənbəyimiz var və bu dialoq bizim üçün çox vacibdir. Biz ümid edirik ki, bu, sadəcə, yaxşı ənənənin başlanğıcıdır və gələcəkdə də bizim belə görüşlərimiz olacaq.

Yekunda, icazə verin, təkcə Amerika Ticarət Palatası icması tərəfindən yox, həmçinin ümumi biznes icmasının paylaşıdığı bir ümumi fikri bildirim. Biz islahatları ciddi şəkildə dəstəkləyirik. Biz islahatların vacib olduğunu ciddi şəkildə inanırıq və islahatların həyata keçirilməsində Sizin rəhbərliyinizi çox yüksək dəyərləndiririk. Biz inanırıq ki, bu islahatlar nticəsində Azərbaycan daha da güclü, daha da rəqabətə davamlı bir ölkə olacaq və yüksək artım tempinə nail olan iqtisadiyyatlar arasında öz yerini saxlamağı davam edəcək. Həm yerli, - çünki Amerika Ticarət Palatasında həm də yerli şirkətlər təmsil olunur, - həm də xarici şirkətlər Sizin yanınızda və Sizi tam dəstəkləyirik və biz islahatlardan geri çəkilməməyin qarantı kimi görürük. Cənab Prezident, mən bu ali və vacib işinüzdə Sizə səmimi-qəlbədən uğurlar arzu edirəm. Sizə dəstək olmaq bizim hamımız üçün böyük şərəfdir. Sağ olun.

Cənab Prezident, mən Azərbaycandakı Amerika Ticarət Palatasının adından demək istərdim ki, xarici investorlar islahatlar barədə daha çox məlumat almaldırlar. Bunun üçün də rabitə kanalları daim açıq olmalı, ölkədə baş verənlər barədə maliyyə və qeyri-maliyyə bazarlarına, geniş ictimaiyyətə məlumat ötürülməlidir. Atılan bütün addımları izlənilməsi isə həm dəxili iqtisadiyyat, həm də investorların maraqları baxımından çox müsbət nəticələr doğuracaq. Buna nail olmaq üçün əsas alətlər “Doing Business” hesabatı, “Dünya rəqəbətliliyi hesabatı”dır və əlbəttə ki, əsas məqsəd ölkənin kredit reytingini artırmaqdır. Bilirsiniz ki, bu, hər bir investonun təhlillində əsas yer tutur və ölkənin bu yolda olduğunu sübut etmək üçün artıq bir sıra addımlar atılıb. Beynəlxalq ictimaiyyət bunu qiymətləndirməlidir.

Sonda, cənab Prezident, mən Azərbaycandakı Amerika Ticarət Palatasının adından demək istərdim ki, xarici investorlar islahatlar barədə daha çox məlumat almaldırlar. Bunun üçün də rabitə kanalları daim açıq olmalı, ölkədə baş verənlər barədə maliyyə və qeyri-maliyyə bazarlarına, geniş ictimaiyyətə məlumat ötürülməlidir. Atılan bütün addımları izlənilməsi isə həm dəxili iqtisadiyyat, həm də investorların maraqları baxımından çox müsbət nəticələr doğuracaq. Buna nail olmaq üçün əsas alətlər “Doing Business” hesabatı, “Dünya rəqəbətliliyi hesabatı”dır və əlbəttə ki, əsas məqsəd ölkənin kredit reytingini artırmaqdır. Bilirsiniz ki, bu, hər bir investonun təhlillində əsas yer tutur və ölkənin bu yolda olduğunu sübut etmək üçün artıq bir sıra addımlar atılıb. Beynəlxalq ictimaiyyət bunu qiymətləndirməlidir.

Mən daha çox danışıq bilərəm, lakin əfsuslar olsun ki, vaxt məhduddur. Təşəkkür edirəm, cənab Prezident.

* * *

“Holcim” şirkətinin icraçı direktoru və Amerika Ticarət Palatasının üzvü **Rosen PAPAZOV** dedi:

- Əvvəlcə Sizə və hökumətinizə biznes ictimaiyyəti adından iqtisadiyyata dəstək naminə atdığınız addımlar və ilin əvvəlində həyata keçirilən islahatlar üçün təşəkkür edirəm. Həmçinin ixracın təşviq edilməsi barədə fikirlərimizi bildirmək istəyirəm. Bu istiqamətdə ilk sual yerli istehsalçıların rəqəbətliliyini necə artırılacağı haqqındadır. Bunlar iqtisadiyyatın təməlini təşkil edir, amma, eyni zamanda, gələcək sərmayədarlara ölkədə biznesin gəlirli olmasını və uğurunu göstərmək baxımından da vacibdir. Ölkənin əsas sərhədləri, coğrafi mövqeyi, sadəcə, Qafqaz deyil, həm də Mərkəzi Asiya ölkələri üçün mərkəzi qovşaq olması əhəmiyyətlidir. Enerji resurslarının mövcudluğu, sadəcə, ölkənin gəlirləri baxımından deyil, həm də istehsal üçün resurs təşkil etməsi baxımından vacibdir. Ölkədə istehsal xərclərinin aşağı olması, habelə Azərbaycanda fəaliyyətimiz ərzindəki təcrübəmi-zə əsaslanaraq ölkədə yüksək insan resurslarının olma- sı da mühüm amillərdir. Bütün bunlar idxalın əvəzlənməsi yolu ilə yerli istehsalın inkişafını təşviq etmək də daha da inkişaf etdirilə bilər.

- Əvvəlcə gömrük məsələlərinə diqqət yetirmək istəyirəm. Məndən əvvəl çıxış edənlərin vurğuladığı kimi, Azərbaycanı Amerika Ticarət Palatası idxal-ixrac əməliyyatlarının aparılma tərzindəki müsbət dəyişiklikləri, xüsusilə gömrük sahəsindəki şəffaflığı alqışlayır. Düşünürük ki, bu mənada yerli istehsalı stimullaşdıran ünvanlı gömrük siyasəti qeyri-neft sektorunun daha da inkişafına təkən verəcək. Biz biznes ictimaiyyəti olaraq şəffaflıq sahəsindəki islahatları alqışlayırıq. Nə qədər çox şəffaflıq olarsa, dövlət büdcəsinə bir o qədər çox vergi daxil olar. Eyni zaman- da, vergi sistemi daha çox təkmilləşdirilməlidir ki, vergi ödəyicisi olan investonlar cəlb edilsin. İnənırıq ki, vaxtında vergilərin ödəyən şirkətlər və digər vergi ödəyiciləri hökumət tərəfindən daha əz yoxlamalara məruz qalmalıdır- lar. Aydın- dır ki, burada vergilərin uyğulması və biznesin inkişafının dəstəklənməsi arasında bir balans tapılmalıdır. Vergi ölkənin iqtisadi rəqəbətliliyinin artırılması və investorların cəlb edilməsində çox güclü alətdir.

Həmkarlarımın da qeyd etdiyi kimi, Azərbaycanın coğrafi mövqeyi sayəsində ölkə regional mərkəz kimi çıxış edə və investonlar üçün əlverişli vergi rejimi çox faydalı ola bilər. Qeyd olduğunuz kimi, dövlət qurumları tərəfindən həyata keçirilən auditləri dayandırmaq qərarınız sahibkarlarda etimadı artırıb. Bununla bağlı növbəti addım olaraq hazırda Vergilər Nazirliyi tərəfindən və sosial müdafiə ilə bağlı aparılan yoxlamaların birləşdirilməsini təklif edirik. Şirkət vergiləri və sosial təminat ödənişlərini tam ödəyir? Daha əz yoxlama bizneslər üçün daha əz manəə deməkdir.

Cənab Prezident, Sizin göstərişləriniz nəğdsiz ödənişlərin artırılmasına, iqtisadiyyatda nəğd dövriyyəsinin azaldılmasına yönəlib. Son 4-5 ildir bunu izləyirəm. Üzvlərimiz adından demək istəyirəm ki, biz bu təşəbbüsü dəstəkləyirik. İnənırıq ki, nə qədər nəğd ödəniş əz olsa, vergidən yayınma və digər qanun pozuntuları da bir o qədər azalmış olar. Azərbaycan hökuməti ikiqat vergiqoyma hallarından yayınma istiqamətində çox iş görüb. İndi əhəmiyyətli olan bu razılaşmaların yerli və xarici investonlara təmin etdiyi faydıcı ölkələrdən olan ixracatçıların müxtəlif ixrac subsidiyalarının yararlandığını nəzərdə tutaram. Təklif verərdim ki, Azərbaycanda yerli istehsalçıları qorumaq üçün bu cür halların qarşısı alın- sın. Mən vurğulamaq istərdim ki, müxtəlif sertifikatlaşdırma proseslərinin sadələşdirilməsi sahəsində atdığınız bir sıra addımları yüksək qiymətləndiririk.

Bizim “ASAN xidmət” mərkəzi kimi uğurlu nümunəmiz var və mərkəzin təqdim etdiyi xidmətlər spektrinin genişləndirilməsini və qarşıdakı illərdə tamhüquqlu elektron hökumət çevrilməsini səbirsizliklə gözləyirik. Nəhayət, vurğulamaq istərdim ki, son illər ərzində şirkətimiz Azərbaycana milliyonlarla dollar və avro investisiya yadırıb. Sizi əmin edirəm ki, çətin zamanların ol- ması heç bir halda bizi Azər- baycana sərmayə yatırmaq- dan çəkindirə bilmez, əksinə,

“Price Warehouse Coopers” şirkətinin nümayəndəsi **Mövlan PAŞAYEV** dedi:

- Cənab Prezident, qısa- ca olaraq demək istəyirəm ki, çıxışınızda Siz etimad və yaxşı idarəetməni qeyd etdi- niz. Bu, vacibdir. Bu, əlbəttə ki, Azərbaycan iqtisadiyyatının bütöv biznes mühiti üçün vacibdir. Mən qeyd etməliyəm ki, Sizin səyləriniz ictimaiyyət və özəl sektor arasında, hökumət və cəmiyyət arasında etimadı gücləndirir. Bu, çox vacib və faydalıdır.

Azərbaycan dünya bazari- na çıxdığı üçün istənilən xarici investon biznesləri- ni ya birgə müəssisə daxilində tərəfdaş kimi fəaliyyət gös- tərək istəyən şirkətlər barədə etibarlı və dürüst infor- masiyanın axtarışında ola- caq. Bu, ictimai və özəl sek- tora aiddir. Buna görə də ay- dıni və anlayışlı maliyyə he- sabatlılığı ilə sərəməli və şəffaf korporativ idarəetmə mexanizminin yaradılması iqtisadiyyatda dayanıqlı artım təmin edilməsi üçün əsas amildir. Hesab edirik ki, iqtisadiyyatın artımının əsasında, əslində, dövlət mü- kiyyətindəki müəssisələr du- rur. Fikrimizcə, dövlət mü- kiyyətində olan müəssisələr və kommersiya təşkilatları arasında yalnız idarəetmə və kommersiyalaşdırma nöqte- yi-nəzərdən əzacıq fərqlər olmalıdır. Bu isə o deməkdir ki, səmərlı və şəffaf dövlət sektoru şirkətlərinin yaradı- lması xarici birgə müəssisə- lər, şirkətlərin alişi və özəl- ləşdirə formasında xarici maliyyəyələşmə üçün imkan yaradacaq. Beləliklə, rəhbər- liyin münasibəti, sadəcə, istehsalat hədəflərini qarşı- lamaqdan gələnlərin artırılması və marketinq yönəlməli- dir. Çünki bunlar avtomatik olaraq qiymət, xərc və key- fiyyət üçün fəaliyyət hədəflə- rini təyin edəcək. Bütün bun- lar dövlət mülkiyyətində olan və özəl şirkətlərə bu innova- siyaları cəlb etməyə kömək göstərir. İnnovasiyaları qə- bul etmək bəzarda iş yerlə- ri yaratmaq üçün onların qar- şısında yeni fərsətlər açılır.

Qeyd etməliyəm ki, döv- lət mülkiyyətində olan müə- ssisələrin və bir çox böyük özəl şirkətlərin transformasi- ya prosesinə müəyyən vaxt bundan öncə başlanmışdır və biz bu şirkətlərlə çox yax- şı uğur əldə etmişik. Beləlik- lə, etimadın və yaxşı idarəet- mənin gücləndirilməsini da- vam etdirmək üçün bir kor- porativ idarəetmə və şəffaf- lıq üzrə üç əsas elementli gö- rüşdür. Birincisi, korporativ idarəetmə prinsiplərinin gə- ləcək inkişafıdır. Buraya sə- mərəlilik məqsədlərinə nail olmaq üçün rəhbərlik qarşı- sında əsas fəaliyyət göstəri- cilərini müəyyən olunması daxilidir. Burada bütün bu şir- kətlərin aktivlər və xərcləri dövlət və ya özəl sektordan əldə etməsindən əsli olma- yanaşdırılması üçün böyük səylər tələb olunacaq. İkinci- si, etibarlı, aydın hesabat- verme standartlarının tətbiq edilməsi, dövlət və özəl şir- kətlər üçün tələblərdir. Üçün- cüsü, müasir münasibətlik sisteminin gələcək inkişafı və icrası, yerli şirkətlərin daha şəffaf maliyyə məlu- matının əldə edilməsi üçün standartlardır.

Bütün bunlarla yanaşı, həmin təşkilatlarda icbari auditorlə də aparılacaq. Fikri- mizcə, bu, həmin dövlət və özəl sektorda real məhsul- darlıq məqsədlərinə çatmaq üçün şirkətlərin bacarığını, qərar qəbuletmə prosesini təkmilləşdirmək üçün uzun- müddətli inkişaf məqsədləri və səylərinin uğurunu, hətta korporativ sektorumuzun global bazarda nüfuzunu artıracaq. Cənab Prezident, diqqətiniz üçün çox sağ olun.

* * *

BP-nin Azərbaycan, Gür- cüstan və Türkiyə üzrə re- gional prezidenti **Qordon BİRREL** dedi:

- Cənab Prezident, mənə BP adından danışımaq fərsə- ti verdiyiniz üçün çox sağ olun. Mən həmkarların tərə- findən qeyd olunan fikirləri təkrarlamağə qanılışca- ğam. Bu fikirlər inanılmaz dərəcədə yaxşı vurğulanmış- dır. Biz neft və qaz sənayesi- ni tam dəstəkləyirik. Söhbə- timizin davamında mən bir- gizin qeydini və dörd məqa- mi diqqətinizə çatdırmaq is- təyirəm. Mənim giriş qeydim

odur ki, Xəzər dənizində çoxlu neft və qaz resursları var. Biz inanırıq ki, sadəcə, texnologiyalara sərmayə ya- tırmaq tələb olunur və lazım olacaq kapitalı formalaşdır- maq üçün davamlı müsbət mühit var. İyirmi ildən çox müddət öncə burada fəaliyyə- yətimizə başlandıan bəri biz özümüzü və tərəfdaşları- mız 58 milyard dollardan çox sərmayə yatırmışığı. Onun 16 milyard dolları yerli şirkətlərə yatırılıb və uğurlu olub. Bu, əsasən hasilatın pay bölgü- sү razılaşmasınin yaratdığı müsbət mühit sayəsində mümkün olub.

Mənim danışımaq və vur- ğulamaq istədiyim bir neçə məqam var. Yəqin ki, onlar tətbiq olunacaq islahatlara daxil edilə və digər sahələr, neft-qaz sahəsi üçün əlverişli biznes mühiti yarada bilər. Çünki hər zaman görülecək daha çox iş var.

Vurğulamaq istədiyim ilk məqam sabitliklə bağlıdır. Uzunmüddətli sabitlik inves- tonlar üçün olduca vacibdir- hüçün və gömrük sistemlə- rində, məşğulluq qaydalarında, işçi vizalarında, iş icazə- lərində sabitlik və gələcək gəlirləri proqnozlaşdırma- ğı- mız üçün sabitlik. Əlbəttə, neftin və qazın qiymətləri və ya qiymətlər kimi digər amil- lərin üzərində nəzarətimiz yoxdur, lakin davamlılıq və proqnozlaşdırmaq bizim üçün əsasdır.

Əlbəttə ki, hər ölkə inki- şaf etdikcə dəyişikliklər tələb olunur. Bu dəyişikliklərlə bağlı əvvəlcədən məlumat verilə və onlar biznes ictimaiyyəti ilə müzakirə edilə bilər. Bir daha vurğulayıram ki, qaydaların şəffaflığı əsas- dır. Biz böyük investisiyalara qərar verənlər yenidən nəti- cələri proqnozlaşdırma bil- məliyik. Vurğulamaq istədiyim üçüncü məsələ hökumətdəki mədəniyyətdir - mən və həmkarlarımız nazirliklərdə bir çox görüşlər keçirmişik. İndi- ye qədər gördüyümüz əmək- daşlıq və həllyönümlü mədə- niyyət, bu davranış tərzı bi- zimi etimadımız artırır. Əl- bəttə, nazirliklə dövlət ma- raqlarını qorurladırlar. Dövlət və özəl sektor problemləri həll etmək üçün birgə işləyə bilər, biznesdə hər zaman problemlər olur. Həllyönümlü mədəniyyət olmalıdır və bu, Azərbaycanda mövcdüdur.

Vurğulamaq istədiyim dör- düncü məqam kadr hazırlığı və potensialın artırılması məsələsidir. Bilirəm və ina- cənırım ki, Azərbaycanda bu, var. Hazırda işçilərimizin 87 faizi azərbaycanlıdır və buna yüksək vəzifələr də daxildir. Dövlət və müxtəlif şirkətlər vasitəsilə xaricdə təhsil al- mış bir çox əməkdaşımız var. Biz onları geri götürüb yüksək vəzifələrə yerləşdir- mayə nail olmuşuq. Məncə, hökumət də bunu etməlidir. Londona, Hyustona getdikdə onların çoxunu görürəm. On- lar dünya səviyyəli təhsil ocaqlarında oxumuş beynəlxalq səviyyəli mütəxəssislər- in öhdəsindən gələ bilərlər.

Diger bir məsələ peşə hazırlığıdır. Biz SOCAR ilə birlikdə bir çox peşə hazırlığı kursları keçirik. Bunu, sadəcə, layihə əsası deyil, da- vamlı etməliyik, çünki layihə- lər dəyişir. Bu əməkdaşların davamlı ixtisas hazırlığı ol- malıdır ki, sənayə də bu kadr- larından istifadə etsin. Bi- zimdə də, hökumətin də bu iş- də rolu olmalıdır.

Son olaraq deyim ki, bu- radakı universitetlər çox yax- şıdır. Tez-tez onlara baş çə- kirəm. Düşünürəm ki, son 5- 10 ildə universitetlərdə im- kanların gücləndirilməsi yax- şı nəticələr verir, elm, texno- logiya, mühəndislik, riyaziyyet sahələrində yüksək sə- viyyəli kadrlar yetişib. Eyni diqqət gələcəyin işçilərini yetişdirmək üçün iqtisadiyy- atı sahəsinə də yetirilə bilər. Ölkədə məhsuldarlığı artır- maq üçün bu, çox vacibdir.

Cənab Prezident, sonda əminliyimi bildirmək istəyirəm ki, bu, ilk və son görüş olmayacaq. Bu cür görüşlə- rin davam etməsini diləyi- rəm. Ölkənin inkişafı haqqın- da planlarınızı bilmək çox faydalı olar. Çox sağ olun.

Bax: səh. 3

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanı Amerika Ticarət Palatasının nümayəndə heyətini qəbul edib

Prezident İlham Əliyevin yekun nitqi

- Dəyərli fikirlərinizə görə sizə təşəkkür edirəm. Onların hamısı ümumiləşdiriləcək və islahatlarımızın davam etdirilməsində bir istiqamət rolunu oynayacaq. Bildiyimə görə, Palatanın bəzi üzvləri artıq mənim iqtisadi islahatlar üzrə köməkçimlə bir yerdə çalışır və buna görə öz minnətdarlığımı bildirmək istədim. Son zamanlar tətbiq edilmiş islahatların bir hissəsi sizin dəyərli fikirləriniz sayəsində ərsəyə gəlmişdir.

Burada səsləndirilən bəzi fikirlərə münasibət bildirmək istədim. Sizin təklif etdiyiniz bütün məsələlərlə razılışım və arzu edirəm ki, bütün bu təkliflər ən qısa zamanda həyata keçirilsin. Tamamilə razıyam ki, kiçik və orta müəssisələr hər bir iqtisadiyyatın aparıcı qüvvəsidir. Böyük iqtisadiyyata malik olan ölkələrin təcrübəsindən də məlumdur ki, bu, belədir.

Bizim də məhz buna ehtiyacımız var. İyirmi beş il öncə bu, belə deyildi, çünki biz siyasi sistemimizi transformasiya etməli, dövlət qurumları və eyni zamanda, iqtisadi sistemimizi də transformasiya etməli idik. Bu səbəbdən biz hələ də həmin prosesin başlanğıcındaydıq. Lakin hesab edirəm ki, kiçik və orta müəssisələrin dəstəklənməsinə diqqət yönəldilməsi burada üstünlük təşkil edən amil olacaqdır.

Biz bu istiqamətdə müəyyən addımlar atır, daxili istehsalı təşviq edir, daha çox iqtisadi artıma ehtiyac duyulan sahələrdə özəl sektora kreditləri ayırıq. Ancaq düşünürəm ki, bu sahədə diqqət vergi rejimi ilə bağlı qanunvericilik və sərəməyə mühitinə yönəldilməlidir. Müvafiq sərəməyə mühiti, kiçik və orta müəssisələr üçün imkanlar yarandıqı halda onların özləri inkişaf edəcəkdir. Dövlət qurumları isə onların gündəlik fəaliyyətinə müdaxilə deyil, yalnız lazımı şərait yaratmalıdır.

Burada kiçik və orta şirkətlər ən həssas vəziyyətdədirlər. Çünki böyük şirkətlər özünü müdafiə edə, öz mövqelərini ortaya qoya bilərlər. Təəssüf ki, kiçik şirkətlər bəzən müdaxilə ilə üzlaşır və hesab edirəm ki, bu sahədə onlar üçün şəraitin yaradılması məqsədilə inzibati və institusional tədbirlər görülməlidir.

Sizin də qeyd etdiyiniz kimi, lisenziyaların azaldılması daha bir vacib addım olmuşdur. Nazirlər Kabinetinin sonuncu iclasında dediyim kimi, biz yoxlama və təftişlərin sayının kəskin şəkildə azalması

na nail olmuşuq. Bu, yalnız başlanğıcdır. Düşünürəm ki, özəl sektor da yeni vəziyyətə uyğunlaşacaqdır. Biz işimizi davam etdirməliyik. Bu, hər hansı bir kampaniya deyil. Bu, bizim siyasətimizdir və o, davam etməlidir.

Ancaq bu, o qədər də asan məsələ deyildir və siz də bundan xəbərdarsınız. Burada çoxsaylı əks-argumentlər mövcud idi və mən hələ də onları eşidirəm. Lakin hesab edirəm ki, nəticələri gözləmək lazımdır. Ola bilsin ki, nəzarəti daha da gücləndirmək lazımı gələcək. Gəlin ilin sonunadək gözləyək və görək hansı nəticələr əldə olunur. Əminəm ki, nəticələr bugünlərdən də yaxşı olacaqdır.

Maliyyə və bank sektorunda nəzarət sizin də qeyd etdiyiniz kimi, çox vacibdir. Yaxın keçmişdə şahidi olduğumuz kimi, bu sektorda nəzarətin lazımı səviyyədə olmaması bizim maliyyə sistemimiz üçün çoxsaylı problemlər yaratmışdır. Bank və maliyyə sektorunun daha da güclü nəzarətə ehtiyacı var. Bildiyiniz kimi, milli valyutaya etimadın artırılması üçün addımlar atılmışdır. Əmanətlərin yüz faiz sığortalıması təmin edilmişdir. Bütün bu addımlar maliyyə sisteminin sabitləşməsi üçün atılmışdır. Bank sektoru üzərində lazımı nəzarət olsa idi, bəlkə də biz bu gün daha münasib mövqeyə malik olardıq.

Bununla belə, tərəfimizdən atılmış və sizin də yüksək qiymətləndirdiyiniz addımlar hesab edirəm ki, bizə inkişaf etmiş dövlətlərə məxsus sistemin yaradılmasında yardım edəcək.

İş icazəsi kimi məsələlər həll olunandır. Biz bürokratiyanı azaltmalı və mövcud qayda-qanunlarımızda yeni elementlər tətbiq etməliyik. Bunlar Palatanın vitse-prezidenti tərəfindən səsləndirilən fikirlər idi. "Holcim" şirkətinin nümayəndəsi də vacib fikir bildirdi. Sizin şirkətə gəldikdə, istədim bir nümunəni diqqətinizə çatdırım. "Holcim" şirkəti Azərbaycana gələndə İsveçrə hökuməti müraciət etmişdi ki, bu şirkət Azərbaycanda fəaliyyət göstərmək və sərəməyə yatırmaq arzusundadır. Xatırlayıram ki, bu, ilk iqtisadi böhran dövrünə, 2008-ci ilə təsadüf etmişdir.

Mən dərhal bu fikri dəstəklədim və daha sonra "Holcim" ölkəmizə sərəməyə yatırdı. Yanılmırsam, bu, təqribən 300 milyon ABŞ dollarına bərabər sərəməyə olmuşdur. Dünyanın hər yerində sərəməyə qıtlığı yaşanan bir vaxtda həmin yatırım yaxşı signal idi. Eyni zamanda, bu, digər şirkətlər üçün imkan yaratmış oldu və onlar da sement sektoruna sərəməyə qoymaq qərarına gəldilər.

Bu gün biz bu sahədə özümüzü tam təmin etmişik, ixrac potensialımız var və əlbəttə, yerli istehsalın, istehsalçıların müdafiəsi çox vacib məsələdir. Mən hər zaman bunu əsas prioritet hesab etmişəm. Bununla yanaşı, biz yaxşı balans yaratmalıyıq ki, yerli istehsalçılar nəticədə inhisarçılara çevrilməsin. Təbii ki, rəqabətin gücləndirilməsi baxımından idxal vacibdir. Lakin diqqət yetirməli olduğumuz məsələ yerli istehsalın qorunması ilə yanaşı, digərləri üçün imkanların yaradılmasından ibarət olacaqdır.

Demək istədiyim budur, biz Azərbaycanda elə bir şərait yaratmalıyıq ki, heç bir hökumətin hər hansı şirkətin Azərbaycana sərəməyə qoyuluşu ilə bağlı zəruri şəraitin yaradılması üçün ölkə Prezidentinə müraciət etməsinə ehtiyac olmasın. Bizim hədəfimiz budur - "Holcim" və digərləri bunu özləri edə bilsin. Qayda, qanun və prosedurlar olsun ki, onlar gəlib asan şəkildə, bürokratiyasız sərəməyə qoya bilsinlər. Arada bir çox şəxsin razılığa gəlib-gəlməsinə, Prezidentə zəng etməyə ehtiyac qalmasın.

Mənim arzum belə bir şərait görməkdir və düşünürəm ki, sizin köməyinizlə bu, baş verəcək. Bu, baş verən kimi, biznes inkişaf edəcək və sərəməyə qoyulacaqdır. Bu da yaxşı mexanizmdir, sərəməyə hər yerində sərəməyə qıtlığı yaşanan bir vaxtda həmin yatırım yaxşı signal idi. Eyni zamanda, bu, digər şirkətlər üçün imkan yaratmış oldu və onlar da sement sektoruna sərəməyə qoymaq qərarına gəldilər.

Siz həm də infrastruktur və nəqliyyat infrastrukturunu ilə bağlı məsələlərə toxununuz. Biz bununla məşğul oluruq, qovşaq yaratmağa çalışırıq. Coğrafi yerləşməmizi və regional əlaqə istiqamətlərini nəzərə alsaq, artıq Şimal-Cənub və Şərq-Qərb nəqliyyat dəhlizləri layihələri həyata keçiriləcəkdir.

Bununla yanaşı, artıq elan edilmişdir ki, bizdə dəniz limanımızın yaxınlığında, Ələtdə azad ticarət zonasının yaradılmasına ehtiyac var. Beləliklə, Yaxın Şərq və Şərqi Asiya dövlətlərinin müsbət təcrübəsindən istifadə olunacaq.

Gömrük və vergi sistemlərində müsbət dəyişikliklərlə bağlı fikirlərinizə görə minnətdaram. Burada hər şey çox sadədir. Biz beynəlxalq standartlara uyğun vergi və gömrük idarəetməsinə malik olmalıyıq - biznes üçün şəffaf, açıq, proqnozlaşdırılan və dost yaşamağı ilə fərqlənən sistem. Müdaxiləsiz, qeyri-qanuni tələblərsiz, gecikməsiz, inhisarçılıqsız, azad rəqabətə malik şəffaf şərait. Biz bu istiqamətdə irəliləyirik. Hesab edirəm ki, ilkin nailiyyətlərimiz var və bu, uzunmüddətli siyasət olacaqdır.

Vergi auditi və Sosial Müdafiə Fondu tərəfindən aparılan yoxlamalar və işlərin asanlaşdırılması baxımından onların birləşdirilməsinin nəzərdən keçirilməsi məsələsinə toxununuz. Bununla yanaşı, Cənabət Məcəlləsinə dair məsələlər də qeyd edilmişdir. Ümumiyyətlə, mən hesab edirəm ki, biz Cənabət Məcəlləsinin dekriminalizasiyası üzərində çalışmalıyıq. Kiçik qanun pozuntularına, məsələn, 2 min manat həcmində olan pozuntulara görə cəzaları nəzərdə tutan maddələr aradan qaldırılmalıdır. Hətta devalvasiyadan öncə 2 min manat o qədər də böyük pul deyildi. Düşünürəm ki, biz mütləq qaydada bunun üzərində çalışacağıq. Sizə bu təkliflərə görə təşəkkür edirəm.

Dövlətə məxsus müəssisələr məsələsi. Razıyam ki, burada korporativ idarəetmə özəl şirkətlərdəki kimi olmalıdır. Mən bununla bağlı artıq belə müəssisələrin rəhbərlərinə göstərişlər verməşəm və bəzilərinə artıq transformasiya prosesi başlamışdır. SOCAR-da, Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi şirkətində müsbət dəyişikliklər var və ümid edirəm ki, digər şirkətlər də bu istiqamədə işləyəcək.

Bu, başadüşüldür, çünki həmin müəssisələr strateji əhəmiyyətlidir. Bəlkə vaxt gələcək ki, onların səhmləri satılsa çıxarılacaq və mən bunu ehtimal edirəm. Ancaq keçmiş və deyərdim, təfəkkürü nəzərə alsaq, onlar hazırda dövlətə məxsus olaraq qalmalıdır. Hansısa bir kənddə qaz olmayanda insanlar dövlət müəssisəsinin qapısını döyürülər. Yəni, vaxt gələcək və həmin şirkətlərin bir hissəsi satışa çıxarılacaq, ancaq hazırda korporativ idarəetmə çox vacib məsələdir. Eyni zamanda, hesab edirəm ki, sistemin daha səmərəli olması ilə bağlı sizin tərəfinizdən də müəyyən istiqamət təqdim edilmişdir. O zaman onlar daha səmərəli, şəffaf və açıq fəaliyyət göstərəcək, maliyyələşdirmə, yaxud digər formada daha fəal işləyəcəklər.

Şəffafıq məsələsinə gəldikdə, mən dəfələrdə bununla bağlı fikirlərimi bildirmişəm. Bu, hər bir ölkə və şirkət üçün vacibdir. Biz bu sahədə işləri davam etdirəcəyik.

Dediğiniz kimi, əməkdaşlarınızın təqribən 90 faizi Azərbaycanlılardır. Bu, yaxşı haldır və biz artıq yaxşı tərəfdaş olmağımızın göstəricisidir.

Ancaq BP-nin Azərbaycan iqtisadiyyatında xüsusi mövqeyə malik olması baxmayaraq, bizim gündəlik fəaliyyətimizdə problemlərimiz də olur və onların hamısı nəzərə alınmalıdır. Bildiyimə görə, sizin SOCAR ilə çox yaxşı işgüzar əlaqələriniz, digər dövlət təsisatları ilə də təmaslarınız var.

Problemlərin həll edilməsi siyasi mədəniyyəti çox vacib məsələdir. Ümumiyyətlə, siyasi mədəniyyət olduqca vacibdir. Biz gənc dövlətik. Hüquqi və siyasi sistemin sabitliyi, proqnozlaşdırılma istənilən sərəməyəni şərtləndirən amillərdir. Sərəməyə yalnız sabit, proqnozlaşdırılan və sabit təsisatlara malik ölkəyə yatırılabilir. Hesab edirəm ki, siyasi sabitlik Azərbaycanın üstün cəhətlərindəndir. İqtisadi və maliyyə sabitliyi də təmin olunur. Cəmiyyətimizdə xarici siyasət prioritetləri, iqtisadi və daxili siyasət, habelə ölkəmizin inkişaf istiqamətləri ilə bağlı yekdillik vardır.

Düşünürəm ki, sizin, demək olar, bütün fikirlərinizə münasibət bildirdim. Bir neçə məsələni əlavə etmək istədim. Burada elektron hökumət məsələsi qeyd edildi. Biz bu sahədə çalışırıq. "ASAN xidməti" yaxşı nümunədir. İki il ərzində oraya 7 milyon müraciət olunmuşdur və bu rəqəm böyük ehtimalla artmışdır. Bu, dövlət qulluğunda bir inqilab oldu. Bu, nəinki dövlət qulluğunda, zənnimcə, xalqımız üçün böyük yenilik oldu. Əvvəllər onlar bunun mümkün olmasına inanmırdılar. Yəni, adamlar üçün almaq istədikləri hər hansı tələb olmadan əldə etmələri mümkün oldu.

Bir sözlə, həmin iş bunun mümkünliyünü göstərdi. Göstərdi ki, biz buna nail ola bilərik. Hazırda isə məqsəd həmin fəaliyyəti genişləndirməkdir. Şəhərtə onun təkə cəfə baxımdan genişləndirilməsindən getmir. Hazırda rayonlarda iki mərkəz tikilmək üzrədir. Həmçinin orada göstərilən xidmətlərin sayı da artacaq. Biz daha çox xidmət növlərini əlavə edəcəyik.

Öncə söylədiyim kimi, "ASAN" hər yerdə olacaqdır. "ASAN" şəffafıq, mədəniyyət, xidmət, sıfır korrupsiya və sıfır bürokratiya deməkdir. Ölkəmizdə biz məhz bunlara nail olmalıyıq ki, insanlar rahat həyat sürsünlər. İnsanlar nə istəyirlər? Onlar öz hüquqlarının

təmin edilməsini arzulayırlar. Onlar hər hansı qeyri-qanuni yaşamağa məruz qalmalı deyillər. Buna görə "ASAN" genişləndirəcək və ola bilsin, siz daha hansı xidmətlər oraya əlavə edilməsi ilə bağlı məsləhətlər verə bilərsiniz. Bu, artıq bizim brendimizdir - Made in Azerbaijan. Şadam ki, artıq əqli məhsullarla da fəxr edə bilərik.

Korrupsiya üzleşdiyimiz ciddi problemlərdən biridir. İslahatlar korrupsiyanın nəzərə alınmamasına yönəldilib. Əfsuslar olsun ki, inzibati tədbirlər, eləcə də cəza tədbirləri istədiyimiz effektiv vermirlər. Onların müvafiqi təsiri var, çünki vaxt keçir və digər insanlar gəlir. Bu, yəni də təkrarlanır. Biz nə etməliyik? Bunun üçün təsəti tədbirlərlə şəraitini daraltmalıyıq ki, bu, mümkün olmasın. "ASAN xidməti"dəki kimi, digər sektorlarda da etməliyik. Buna görə korrupsiyaya qarşı mübarizə davam edəcək və biz imkanları daraldacağıq. Bu bəlaya qarşı uğurlu mübarizə aparacağıq. Həmçinin bunun bir hissəsi olan bürokratiyaya da qarşı gedəcəyik.

Bürokratiya korrupsiyaya bağlıdır, çünki bəzi dövlət memurları nəyisə əldə etmək üçün bürokratik əngəllərdən istifadə edir və sahibkarların, insanların işini çətinliyə salırlar. Onlar bunu öz maraqlarını təmin etmək üçün edirlər.

Bildirmək istəyirəm ki, biz genişmiqyaslı özələşdirmə proqramına başlamaq fikrindəyik. Bu, artıq elan edilmişdir. Hazırda hökumət bir sıra sektorlar üzərində çalışır. Ümid edirəm ki, biz Azərbaycanı yeni yaşama və islahatlarla xarici şirkətlər üçün çox cəlbədar edəcəyik. Bütün bunlar, fikrimcə, qaldırılmış əsas məsələlərdir.

Şərhlərinizə görə çox minnətdaram. Əminəm ki, yenidən görüşəcəyik və bunu bir növ dövrü iclas formasına salacağıq. Sizdən heç kim hökumətimizi tenqid etmədi və bu, məni təəccübləndirdi. Siz çox nəzakətli oldunuz. Sağ olun buna görə. Lakin mən bu görüşü tenqidsiz tərk edə bilmərəm. Bu səbəbdən mən sizi tenqid etmək istədim. Bu isə gender bərabərliyi ilə bağlıdır. Palata üzvləri arasında yalnız iki qadın var. Ümid edirəm ki, növbəti görüşdə işgüzar qadınları daha çox görəəcəyik. Çox sağ olun, sizə böyük uğurlar arzulayıram.

Sonda xatirə şəkli çəkdirildi.